

Asiantuntijalausunto 8.12.2022

Eduskunnan sivistysvaliokunta
siv@eduskunta.fi

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 43/2022 vp)

Lausunto sivistysvaliokunnalle tekijänoikeuslain muuttamisesta

Suomen konservatorioliitto ry. ja Sivistystyönantajat ry. haluavat lausua eduskunnan sivistysvaliokunnan tietoon seuraavaa.

Kuulemistilaisuudessa 24.11.2022 kävi ilmi, että tekijänoikeuslain valmistelussa on huomioitu puutteellisesti koulutuksen järjestäjien ehdotuksia. Yhdymme perustuslakivaliokunnan kannanottoon, jonka mukaan sivistysvaliokunnan tulee huomioida enemmän sivistyksellisiä oikeuksia.

Perustuslain 16 § takaa sivistykselliset oikeudet jokaiselle. Sivistyksellisiä oikeuksia toteuttavat esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriön luvilla toimivat koulutuksen järjestäjät. Sivistyksellisiä oikeuksia taiteen ja tieteen opettamisessa ei tule rajoittaa tekijänoikeuksiin liittyvillä esteillä. Taiteen ja tieteen koulutuksen järjestäjien pitää voida käyttää opetusmateriaalina, opetuksen havainnollistamisessa ja oppimistulosten esittämisessä ja arvioinnissa kaikkia mahdollisia teoskappaleita ja nykyaikaisia digitaalisia jakelu- ja julkaisualustoja.

Koulutuksen järjestäjiä ei tule kuulemistilaisuudessa ilmi tulleella tavalla pakottaa lainsäädännöllä neuvottelemaan tekijänoikeuksien haltijoiden kanssa yksittäisistä käyttöoikeuslisenssinneista. Oppilaitosten kokemusten mukaan yksittäinen koulutuksen järjestäjä ei pysty neuvottelemaan esimerkiksi kansainvälisten musiikin suoratoistopalvelujen käyttöoikeussopimuksista.

Toivomme sivistysvaliokunnan harkitsevan ns. Norjan mallin soveltamisesta Suomessakin: tekijänoikeuksin suojatun teoksen esittäminen ja välittäminen lähi- ja etäopetuksessa rajatulle oppijaryhmälle lain nojalla järjestettävässä koulutuksessa tapahtuu yksityisessä piirissä, ja valtio vastaa sopimuksista ja korvauksista keskitetysti oikeuksien haltijoiden kanssa (ks. esim. Suomen konservatorioliiton lausunto 29.10.2021.).

Toivomme, että eduskunta huomioi tekijänoikeuslain uudistuksessa oikeudenhaltijoiden lisäksi sivistyksellisiä oikeuksia ja puolustaa koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia käyttää opetuksessa tekijänoikeuksien suojaamia teoksia. Lainsäätäjän tulee löytää tekijänoikeuksien ja sivistyksellisten oikeuksien tasapaino.

Suomen konservatorioliitto ry. ja Sivistystyönantajat ry.

Lisätietoja:

Suomen konservatorioliitto, toiminnanjohtaja Taija Lähdetie, puh. 050 329 6009,
taija.lahdetie@konservatorioliitto.fi

Sivistystyönantajat, johtaja Heikki Kuutti Uusitalo, puh. 050 302 8246,
heikki.kuutti.uusitalo@sivista.fi

Aiemmat lausunnot:**Konservatorioliiton lausunto 23.5.2022 sivistysvaliokunnalle:**

<https://konservatorioliitto.fi/2022/05/lausunto-sivistysvaliokunnalle-hesta-tekijanoikeuslain-muuttamisesta>

Konservatorioliiton lausunto 29.10.2021 Tekijänoikeuslain muuttamisesta:

<https://konservatorioliitto.fi/2021/10/lausunto-tekijanoikeuslain-muuttamisesta>

Sivistystyönantajien lausunto 23.5.2022 sivistysvaliokunnalle:

<https://www.sivista.fi/wp-content/uploads/2022/05/Tekijanoikeuslakilausunto-SiV.pdf>